

Castellà o espanyol?

Un cop més s'ha encès el debat sobre si s'ha de dir castellà o espanyol. La resposta breu és que això ja ho decidiran els qui es considerin espanyols o castellans. Però cal anar una mica més enllà i veure com es diuen les coses en l'àmbit internacional.

El debat s'ha iniciat a les xarxes després que les cantants Gisela i Carmen Sarahí, mexicana, actuessin a la gala dels Oscars d'enguany. En ser presentades les seves actuacions per l'Acadèmia de Hollywood, han dit que Gisela cantaria en castellà (Castilian) i que la mexicana ho faria en espanyol (Spanish), i això no ha agradat a Gisela.

Però Gisela no té raó de queixar-se. A nivell internacional el nom de la llengua és 'espanyol' (en anglès Spanish), i així calia dir-ho en aquell context.

Invocar la Constitució és exposar-se que et diguin que què se'ls en dona de la teva constitució. Que la constitució espanyola vigent digui, sense anomenar-lo, que el català, sense ni tan sols esmentar-lo, 'es una lengua española' és un dels molts gols que ens van marcar en el procés constituent de la Transició. Pregunteu-ho, però, a un rossellonès, si parla una llengua espanyola!

Però en realitat tot plegat té l'aparença d'una qüestió de noms, d'aquelles que consumeixen hores i energies però en realitat no treuen cap a res.

Que 'Espanya' derivi del terme 'Hispania' dels romans no autoritza a identificar els dos conceptes ni a afirmar una continuïtat històrica inexistente. Espanya és el nom d'un estat dels de principis del segle XIX; abans era un terme geogràfic, amb ús polític vacil·lant.

L'espanyol és la llengua nascuda en una part d'aquest territori; i avui els seus parlants en diuen espanyol, i això s'ha de respectar: tota la comunitat internacional anomena espanyol a l'espanyol.

El castellà és la llengua de Castella, i a efectes pràctics es pot considerar sinònim d'espanyol, perquè a Castella es va originar i des de Castella es va estendre. Però això és d'ús comú només dins Espanya. Si filem prim, però, el castellà és el dialecte primigeni de l'espanyol, i així es considera en els llibres de lingüística d'arreu del món, en contrast amb altres varietats.

Per posar un sol exemple, a *The World's Major Languages*, editat pel prestigiós lingüista Bernard Comrie, el títol del capítol corresponent és 'Spanish', i el terme 'Castilian' es reserva per a la discussió dialectològica, oposant-lo, per exemple, a 'Andalusian' i a les parles hispanoamericanes.

La contraposició català / castellà, tan estesa a casa nostra, és bàsicament una idea d'ús intern català: en realitat, fruit d'una afirmació mal entesa de catalanitat.

Si un català insisteix gaire a considerar que el català TAMBÉ és una llengua espanyola - com indirectament afirma la Constitució espanyola avui vigent -, desconfieu-ne: la seva catalanitat és mercaderia avariada, per tal com s'adhereix a una idea aparentment innòcua però prenyada de conseqüències minoritzadores per al català.

11.2.20